

Dr. Marija Kozar-Mukič, dobitnica Murkove nagrade.
Foto: Marijan Petek, Ptuj, 12. 11. 2009

Dr. Jerneja Ferlež, dobitnica Murkovega priznanja.
Foto: Marijan Petek, Ptuj, 12. 11. 2009

23. PODELITEV MURKOVE NAGRADE, MURKOVEGA PRIZNANJA IN MURKOVE LISTINE

Knjižnica Ivana Potrča Ptuj, 12. november 2009

Prejšnja leta se je Komisija za Murkovo nagrado, Murkovo priznanje in listino (v nadaljnjem Komisija) večkrat znašla v zadregi, saj za posamezna priznanja ni dobila dovolj predlogov, čeprav bi si marsikateri etnolog priznanje zaslužil. Letos pa je bila Komisija spet v zadregi, tokrat v prijetni, saj je na njen naslov prispelo devet predlogov (dva za Murkovo listino, trije za Murkovo priznanje in trije za Murkovo nagrado, en predlog pa je bil že takoj zavrnjen). Zato je imela Komisija težko delo zlasti pri odločitvi za Murkovo nagrado. Ker smo lansko leto po nemarnem skoparili z Murkovimi priznanji, smo letos IO SED zanje predlagali več kandidatov. Tu pa se je stvar zapletla, saj nas je IO SED upravičeno opozoril na formalnopravne pomanjkljivosti nekaterih predlogov oziroma utemeljitev, zato je Komisija na dopisni seji sprejela ugovor IO SED in izločila napačno utemeljene predloge. Pri tem pa ne gre toliko za napako Komisije ali za neutemeljen formalizem IO, saj moramo vsi upoštevati določila Pravilnika o Murkovih nagradah, če se hočemo pri podeljevanju nagrad izogniti morebitnim tudi upravičenim očitkom o preveč domačnostnem delu Komisije.

Ker so se tovrstni zapleti v preteklosti že pojavili, bi opozoril bodoče predlagatelje, da tudi sami upoštevajo Pravilnik, saj se včasih srečujemo s predlogi, iz katerih ni jasno, za katero vrsto priznanja (nagrado ali priznanje) je kandidat predlagan, ali pa je napačno predlagan in v nasprotju z obrazložitvijo. Komisija je dolžna nejasne predloge izločiti, čeprav ji je resnično žal, da priznanja ali nagrade ne more podeliti marsikomu, ki si jo je tudi zaslužil, a je ostal pred vrati zaradi napake predlagatelja. S tem predlagatelji zaradi formalne površnosti sami delajo krivico predlaganim kandidatom, saj jih po nepotrebnem izpostavijo morebitni izločitvi Komisije. Zato zelo preseneča, da predlagatelji ne upoštevajo Pravilnika in njegove dikcije, čeprav je ta v izvlečku objavljen ob vsakokratnem letnem razpisu za Murkovo nagrado ...

Poudariti je treba, da Komisija nima pravice po svoji lastni presoji prevrščati priznanj iz ene skupine v drugo, čeprav so predlogi le napačno naslovljeni oziroma zaradi nepozornosti predlagatelja uvrščeni v nepravo kategorijo. Komisija tudi ne more sprejeti »odprtih« predlogov, ki pridejo kar po elektronski poti in še to na napačen naslov. Odklonitev nepopolnega predloga ni pikolovski formalizem Komisije ali IO SED, ampak gre za nujno upoštevanje pravil, saj bi drugače nastal vtis, da Komisija nagrade privatizira in jih podeljuje po domačnostno-poznanstvenih kriterijih, česar si Komisija ne sme in ne more privoščiti. Zato bodočim predlagateljem tale informacija: letos bi Komisija lahko podelila vsaj tri Murkova priznanja (in jih je tudi želela), a je morala zaradi formalnih nepravilnosti tri predloge izločiti.

Komisija je na svoji redni seji sprejela sklep, da Murkovo nagrado za izjemne dosežke v etnologiji na Slovenskem prejme Marija Kozar-Mukič, in sicer za ves etnološki opus in sistematično raziskovanje Porabja, saj je s svojim delom, z znanstvenimi razpravami in s knjigami dosegla, da je ta pokrajina postala etnološko najbolj celovito in enakomerno preučena.

Utemeljitev:

Bibliografija Marije Kozar-Mukič obsega 200 bibliografskih enot, med katerimi je treba poudariti zlasti topografsko raziskavo *Slovensko Porabje* (1984), monografijo *Gornji Senik* (1988) in *Etnološki slovar Slovencev na Madžarskem* (1996). V naslednjih letih sta sledili še dve monografiji *Felsőszölnök* (2000) in *Doljni Senik* (2001). Njene razprave in monografije so dvojezične, s čimer je dosegla širši krog bralcev in omogočila izmenjavo podatkov in raziskovalnih dosežkov med slovenskimi in madžarskimi strokovnjaki.

* Prof. dr. Marko Terseglav, prof. slov. in prim. knj., Glasbenonarodopisni inštitut ZRC SAZU. 1000 Ljubljana, Novi trg 2, E-naslov: marko.terseglav@zrc.sazu.si

Dejana Baša, predsednica Društva za ohranjanje kulturne dediščine aleksandrinsk, dobitnika Murkove listine.
Foto: Marijan Petek, Ptuj, 12. 11. 2009

Pri vrednotenju etnološkega dela nagrajenke ne smemo prezreti njenega osrednjega – muzeološkega dela, kot je na primer postavitev stalne razstave Slovenci v okolici Monoštra v Muzeju Avgusta Pavla v Monoštru, ob tem pa še številne občasne razstave. Nagrajenka se je v zadnjem letu skupaj s porabskimi kolegi z vso zavzetostjo borila, da edini slovenski muzej v Monoštru še naprej ostane muzej slovenske manjšine na Madžarskem, njene zgodovine in kulture.

Etnologija za nagrajenko ni le poklicno delo, je njen način življenja, ki se najbolj kaže v njenem nenehnem stiku s porabskimi informatorji. Marija Kozar-Mukič namreč sodi v tisto generacijo etnologin in etnologov, ki jim je terensko delo temeljni in primarni način pridobivanja informacij pri preučevanju določene raziskovane teme.

Vidno težo v njenem poslanstvu ima tudi uredniško delo, saj je uredila pet zvezkov *Etnologije Slovencev na Madžarskem* kakor tudi publikacijo *Slovenska kuhinja ob Rabi* (2000), poleg tega je še sodelavka Radia Monošter in časopisa *Porabje* in se aktivno vključuje v ohranjanje slovenske identitete na Madžarskem. Kot je sama zapisala, nima »etnološko prizadevanje le znanstvenega značaja, ampak bi z izdanimi publikacijami o in v Porabju rada krepila slovensko identiteto in koristila praktičnim potrebam slovenske manjšine na Madžarskem«.

Na Madžarskem je nagrajenka za svoje delo prejela več visokih nagrad in priznanj, njeno načrtno raziskovalno delo počasi dobiva jasnejšo podobo tudi med Slovenci v matični domovini, kjer je leta 2005 za izjemne dosežke na področju zbiranja in ohranjanja porabske kulturne dediščine prejela Štrekljevo nagrado. Z Murkovo nagrado smo tudi slovenski etnologi pokazali, da je njeno delo visoko cenjeno tudi v strokovnem okviru.

Komisija je Murkovo priznanje prisodila Jerneji Ferlež za knjigo »Stanovati v Mariboru: etnološki oris« in za druge dosežke v slovenski etnologiji v letu 2008/09.

Utemeljitev:

V svoji tretji knjigi, posvečeni Mariboru, je Jerneja Ferlež opisala stavbe in stanovanja, predvsem pa njihove notranje prostore. Za vse, ki smo spremljali njeno delo, je bil to skoraj neizbežen korak

Letošnje nagrajenke.
Foto: Marijan Petek, Ptuj, 12. 11. 2009

po njeni knjigi o mariborskih dvoriščih. Dragocenost njene najnovejše knjige je vsebovana v postopku, s katerim je opisala zgodovino in življenje posameznih stavb, ki jih je lahko predstavila z dokumenti in s pričevanji več generacij ljudi, ki so v njih živeli ali še živijo. Knjiga je zato sestavljena iz niza človeških zgodb, ki so se odvijale v njih. Pogosto gre za generacijsko zaporedje. Del teh zgodb so bile tudi prenove stavb. Vse to pa je avtorica dopolnila s sistematičnimi kriteriji izbora stavb iz različnih mestnih predelov in z izborom tako vil kot delavskih kolonij. Ker je Jerneja Ferlež končala svoj etnološki študij z diplomom o fotografiranju v Mariboru, o katerem je tudi izdala knjigo, ni presenetljivo, da imajo fotografije pomembno mesto tudi v nagrajeni knjigi.

Za letošnje leto je treba omeniti še knjigo o Josipu Hutterju, ki je zaradi spleta okoliščin izšla celo pred nagrajeno knjigo *Stanovati v Mariboru*, a se je z njo zgodil presežek, ki je razveselil vse raziskovalce in poznavalce. Za knjigo o Josipu Hutterju je Jerneja Ferlež nagradil Maribor sam, za znanstveno zastavljeno in izpeljano knjigo o bivalni kulturi Maribora pa jo nagrajuje etnološka stroka.

Murkovo listino za leto 2008/09 prejme Društvo za ohranjanje kulturne dediščine aleksandrinsk iz Prvačine za pomembno vlogo pri zbiranju, ohranjanju in predstavljanju kulturne dediščine aleksandrinsk.

Utemeljitev:

Društvo je bilo ustanovljeno leta 2005 in se je takoj lotilo popisovanja materialne dediščine aleksandrinsk na njihovih domovih, s ciljem predstaviti vsaj del tega gradiva širši javnosti preko lokalne muzejske zbirke. Društvo pod predsedstvom gospe Dejana Baša je začelo delovati v času, ko tema aleksandrinsk še ni bila močno prisotna v slovenski zavesti. Delo, ki ga je Društvo opravilo v preteklih letih, se je pokazalo pri zbiranju, ohranjanju in predstavitvah ter pri organiziranju strokovnih razprav, hkrati pa je imelo svoj velik odmev tudi v širšem socialnem okolju in življenju. Postavilo je že sedem razstav, organiziralo postavitev spominske plošče aleksandrinkam v Egiptu ter vodi spletne strani v slovenskem, angleškem in italijanskem jeziku. Društvo sodeluje z Goriškimi in s Slovenskimi etnografskimi muzejem.